

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2024 m. liepos 1 d. Nr. 21RE-530(AG-410/07-2024)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Edvardo Juciaus ir Ingridos Sabaliauskienės, sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei, dalyvaujant pareiškėjo įgaliotai atstovei advokatei E. B., atsakovės Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos įgaliotai atstovei J. O., atsakovės Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos įgaliotai atstovei K. M.,

viešame posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo M. S. skundą dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos sprendimo panaikinimo ir Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjas skundu Komisijos prašo: 1) panaikinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Ministerija) kanclerio 2024-04-02 potvarkį Nr. 4D-80 „Dėl projektų, kuriems neskiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Potvarkis); 2) perduoti ūkininko paraišką, kurios Nr. 17VM-KL-23-3-05063-PR001, Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) įvertinti iš naujo.

Paaiškinu, kad Potvarkiu priimtas sprendimas neskirti paramos pareiškėjui pagal 2023-11-03 pateiktą paraišką, kurios Nr. 17VM-KL-23-3-05063-PR001 (toliau – Paraiška). Sprendimas neskirti paramos priimtas 2024-04-02, t. y. per ženkliai ilgesnį laiką, nei numato teisės aktai. Potvarkyje paneigtas pareiškėjo suformuluotas pagrindimas dėl būtinumo įsigyti atitinkamų parametru stačiakampių ryšulių presą. Tam pasinaudota iš AB „Lytagra“ gauta informacija apie tai, kad pareiškėjo pasirinkto modelio stačiakampių ryšulių preso „Big Pack 1290 HDP VC“ valandinis našumas presuojant šieną yra iki 100 vnt. stačiakampių ryšulių per valandą. Tokio duomens pagrindu matematiškai suskaičiuota, kad „<...> įvertinus 8 val. darbo dieną, stačiakampių ryšulių presas dirbtų 5,51–5,91 darbo dienas per metus“. Tai galimai matematiškai tikslu, tačiau pareiškėjas atkreipia dėmesį pirmiausia į tai, kad formuluotė „iki 100 vnt. stačiakampių ryšulių per valandą“ tendencingai sutapatinta ir transformuota į formuluotę „100 vnt. stačiakampių ryšulių per valandą“. Teorinis projektinis našumas neturi prasmės, nes nėra vertinamos faktinės aplinkybės dėl pareiškėjo situacijos: atstumai nuo gamybinės bazės iki kiekvieno numatyto šienauti lauko atskirai, atstumai tarp numatytų šienauti laukų ir tam reikalingas pervažiavimo laikas, laukų dydis ir konfigūracija, lauko dangos sąlygos, presuojamos masės derlingumas ir kt.

Potvarkyje pasisakoma, jog „<...> mechanizacijos darbų specialioje literatūroje nurodyta, kad mažiausias plotas, kai verta pirkti didelių ryšulių „Krone“ gamyklos presą, yra 246 ha. Pareiškėjo šienaujamas plotas yra 90 ha. Šienaujant kelis kartus (apie 90 ha pirma žolė + apie 90 ha antra žolė + apie 45 ha trečia žolė) bendras šienaujamas plotas būtų 225 ha“. Matoma, jog skirtumas tarp

literatūroje nurodomo racionalaus ploto (246 ha) bei pareiškėjo planuojamo šienauti ploto (225 ha) yra neženklus ir nuokrypis sudaro apie 9 procentus ($225/246 \times 100 = 91,46$ proc.). Pareiškėjas pastebi, kad jo šienaujamas plotas potencialiai būtų ir didesnis, jei dėl gamybinių, gamtinių ar kitų priežasčių būtų apsispręsta šienauti numatytą 90 ha plotą tris kartus (tuomet šienaujamas plotas sudarytų 270 ha) ar augiau nei tris kartus. Todėl vertinant protingumo kriterijų, pareiškėjo nuomone, numatytas įsigyti stačiakampių ryšulių presas yra būtinas ir atitinkantis ūkio gamybinių potencialą.

Skundžiamame Potvarkyje pasisakyta: „kadangi numatytų parametrų ritinių presas ūkiui yra per didelis, nebelieka poreikio įsigyti 193 kW traktorių, kadangi pagrindinė veikla, kuriai pareiškėjas numatė naudoti šį traktorių, yra stačiakampių ryšulių gamyba naudojant stačiakampių ryšulių presą. Pažymėtina, jog vertinimas atliekamas atsižvelgiant į projekte planuojamos konkrečios veiklos vykdymą projekto įgyvendinimo bei kontrolės laikotarpiu. Pareiškėjas pateiktame atsakyme į bendravimo anketą (reg. Nr. GDP-2670) paminėjo: „traktorius, kurio variklio vardinė galia ne mažiau kaip 260 AG, ateityje tikėtinai būtų naudojamas ir žolės pjovimui. Su tokiu traktoriumi būtų agreguojama kombinuota žoliapjovė su plaušintuvais, kurios darbinis plotis siektų iki 9 metrų (frontalinė žoliapjovė bei dvi šoninės žoliapjovės, taip vadinamas „drugelis“).“ Potvarkyje pabrėžiama, kad „projektas vertinamas ir ūkio potencialas matuojamas remiantis su Paraiška pateikta informacija ir pagal Paraiškoje nurodytas investicijas, todėl tai, kas tikėtina, būtų naudojama ateityje ir po paklausimo įtraukta į Paraišką, negali būti vertinama“. Pareiškėjas su tokia Potvarkyje išdėstyta pozicija nesutinka. Su Paraiška pateiktame Verslo plane yra numatytos investicijos į kombinuotą žoliapjovę su plaušintuvais, kurios darbinis plotis siektų iki 9 metrų (frontalinė žoliapjovė bei dvi šoninės žoliapjovės), tai atsispindi duomenyse, nurodytuose balanse, pinigų srautų ataskaitoje, pelno (nuostolių) ataskaitoje. Tai parodo, kad numatyta investicija yra objektyviai suplanuota, tam numatytos piniginės lėšos. Į tokius pareiškėjo pateiktus duomenis turi būti atsižvelgta. Šie duomenys papildomai pagrindžia, kad pareiškėjui būtina įsigyti Paraiškoje numatyto galingumo traktorių, kokio jis neturi.

Potvarkyje nurodyta, kad pareiškėjas neužtikrino projekto finansavimo, nes „ateityje planuojama neatlygintinai suteikti 150 000 Eur pinigų suma negali būti laikoma pareiškėjo nuosavomis lėšomis, nes toks finansavimo šaltinis nėra apibrėžtas Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunktyje“. Pareiškėjo nuomone, toks vertinimas nėra teisingas, nes pareiškėjas objektyviai pagrindė, kaip bus užtikrintas prisidėjimas nuosavomis lėšomis. Atsižvelgiant į protingumo principą, mamos R. S. sutikimas neatlygintinai suteikti 150 000 Eur sumą atitinka Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunkčio esmę.

Pareiškėjas prašo atsižvelgti į skunde pateiktus argumentus, esant reikalui taikyti bendruosius protingumo, teisingumo, sąžiningumo, teisinio tikrumo principus (t. 1, b. l. 1-3).

Pareiškėjas 2024-06-25 pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose pažymėjo, kad naudojant šieno gamybai stačiakampių ryšulių presą, transportavimo sąnaudos (laiko ir sunaudojamų degalų prasme) bus 1,5 karto mažesnės negu ruošiant šieną apvaliais ritiniais, sumažės aplinkos tarša. Pareiškėjas nemato jokios galimybės, kad turimo preso užtektų pašarams ruošti iki 2029 m., ir pagrįstai baiminasi dėl savo paties bei aplinkos saugumo, nes naudojamas presas bet kada gali užsiliepsnoti. Su nuolat gendančia technika prarandama galimybė efektyviai atlikti suplanuotus žemės ūkio darbus. Pareiškėjas iš anksto numatė, kad įsigyjamas traktorius turi būti tinkamas šienapjovių komplektui eksploatuoti, todėl visuose trijuose Agentūrai pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose dėl traktoriaus įsigijimo į jų komplektaciją įtraukta priekinė tritaškė pakaba su papildoma hidrauline pora bei priekinis galios tiekimo velenas. Naujų traktoriaus ir preso neįsigijimas nulemtų jo ūkinės veiklos apimčių ženklų sumažinimą ar net šios veiklos pabaigą.

Pareiškėjas nesutinka su Potvarkyje išdėstytu jo planuojamų investicijų vertinimu ir pateikia aktualių teisės aktų nuostatas, kuriomis grindžia padarytus teisės taikymo pažeidimus priimant Potvarkį - t. y. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 ir 10 straipsniai, Įgyvendinimo taisyklių 6-8, 19, 20.5, 36 punktai. Pareiškėjas mano, kad Potvarkis nemotyvuotas bei K. M. leidinys Potvarkyje ne tik nebuvo tiksliai įvardytas, bet ir jame nurodyta informacija buvo nepagrįstai panaudota Paraiškos tinkamumui finansuoti įvertinti (t. 2, b. l. 176-184).

Komisijos posėdžio metu pareiškėjo atstovė palaikė skunde ir papildomuose paaiškinimuose išdėstytus argumentus.

Atsakovė Ministerija su pareiškėjo skundu nesutinka, prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime paaiškino, kad Potvarkiu buvo nuspręsta, jog pareiškėjo pateiktas projektas yra netinkamas finansuoti, kadangi neatitinka Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2022 metų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022-06-27 įsakymu Nr. 3D-420, (toliau – Įgyvendinimo taisyklės) 20.5, 36.1 ir 36.2 papunkčių nuostatų.

Įvertinusi pareiškėjo pateiktus preso komercinius pasiūlymus, investicijas pagrindžiančius dokumentus, atsakymus į paklausimus, paaiškinimus ir tiekėjo paaiškinimą, Agentūra atliko stačiakampių ryšulių preso darbinio našumo skaičiavimus. Vertinimo metu vadovautasi Mechanizuotų žemės ūkio paslaugų įkainių „Pasėlių priežiūra ir šienapjūtės darbai“ bei „Žemės ūkio mechanizavimas“ literatūroje (toliau – ir Mechanizacijos darbų specialioji literatūra) esančia informacija. Su pareiškėjo pasirinktu „Krone“ gamyklos stačiakampių ritinių presu „Big Pack 1290 HDP VC“ planuojami presuoti 225 ha ritiniai (įvertinus, kad tuose pačiuose laukuose žolė būtų presuojama kelis kartus) būtų supresuoti per 44,12–47,27 val. Įvertinus 8 val. darbo dieną, stačiakampių ryšulių presas dirbtų 5,51–5,91 darbo dienas per metus. Mechanizacijos darbų specialiojoje literatūroje nurodyta, kad mažiausias plotas, kai verta pirkti didelių ryšulių „Krone“ gamyklos presą, yra 246 ha. Pareiškėjo šienaujamas plotas yra 90 ha. Šienaujant kelis kartus (apie 90 ha pirma žolė + apie 90 ha antra žolė + apie 45 ha trečia žolė) bendras šienaujamas plotas būtų 225 ha. Atsižvelgiant į AB „Lytagra“ pateiktą paaiškinimą, kad presas „Big Pack 1290 HDP VC“ preliminariai gali supresuoti iki 100 vnt. stačiakampių ryšulių per valandą, ir pareiškėjo planuojamą 380 kg ryšulio svorį, skaičiuojama, kad pasirinkto modelio stačiakampių ryšulių presas dirbtų dar mažiau, – 1,97 darbo dienas per metus, kai dirbama 8 val. per darbo dieną (planuojamas šieno kiekis $600 \text{ t}/38 \text{ t/val.} = 15,79 \text{ val.}$). Atsakovė pažymėjo, kad pareiškėjas savo ūkyje net neplanuoja išnaudoti šio preso techninių galimybių, kadangi atsakyme į paklausimą nurodė, jog stačiakampių ryšulių svoris, kai presuojamas šienas su stačiakampiu ryšulių presu, gali siekti iki 600–700 kg. Taigi, pareiškėjo ūkio poreikius tenkintų ir mažesnių parametrų bei galimai mažesnės kainos ritinių presas.

Remdamasi Paraiškos vertinimo metu pateikta informacija, atsižvelgusi į pareiškėjo valdomą žemės ūkio naudmenų (toliau – ŽŪN) plotą, atliktus skaičiavimus, Agentūra nustatė, kad pareiškėjo planuojamas įsigyti stačiakampių ryšulių presas neatitinka gamybinio potencialo ir nėra pagrįstas ūkio dydžiui, taigi nėra būtinas pareiškėjo ūkiui. Stačiakampių ryšulių presas vertinamas kaip ekonomiškai nepagrįsta, nesuplanuota, nepamatuotos rizikos ir didelės kainos investicija, kuri neatsiperka, prognozuojama nauda, palyginti su sąnaudomis, technikos nuvertėjimu, yra maža.

Kadangi numatytų parametrų ritinių presas ūkiui yra per didelis, nebelieka poreikio įsigyti 193 kW traktorių, kadangi pagrindinė veikla, kuriai pareiškėjas numatė naudoti šį traktorių, yra stačiakampių ryšulių gamyba naudojant stačiakampių ryšulių presą. Pareiškėjas pateiktame atsakyme į bendravimo anketą (reg. Nr. GDP-2670) paminėjo: „traktorius, kurio variklio vardinė galia ne mažiau kaip 260 AG, ateityje tikėtina būtų naudojamas ir žolės pjovimui“. Atsakovė atkreipė dėmesį, kad projektas vertinamas ir ūkio potencialas matuojamas remiantis su Paraiška pateikta informacija ir pagal Paraiškoje nurodytas investicijas, todėl tai, kas, tikėtina, būtų naudojama ateityje ir po paklausimo įtraukta į Paraišką, negali būti vertinama.

Dėl projekto finansavimo šaltinio užtikrinimo atsakovė paaiškino, kad Paraiškoje pareiškėjas kaip tinkamą projekto finansavimo šaltinį numatė: 1) paramos lėšas – 300 000 Eur (numatytas sąskaitų apmokėjimo būdas); 2) nuosavas lėšas – 234 400 Eur (pateiktas pareiškėjo banko sąskaitos išrašas dėl 64 131 Eur sumos, susitarimas su mama R. S., pagal kurį įsipareigojama po projekto patvirtinimo ir paramos skyrimo neatlygintinai suteikti 150 000 Eur sumą, ir mamos R. S. banko sąskaitos išrašas dėl 203 002,92 Eur sumos). Verslo plano X skyriuje „Finansinės ataskaitos“ prie pinigų srautų prognozės 2024 m. numatytas pareiškėjo 150 000 Eur įnašas. Agentūra, išanalizavusi pareiškėjo pateiktus dokumentus ir atsakymus nustatė, kad neužtikrintas Paraiškoje numatytų įsigyti

investicijų finansavimo šaltinis, kadangi ateityje planuojama neatlygintinai suteikti 150 000 Eur pinigų suma negali būti laikoma pareiškėjo nuosavomis lėšomis, nes toks finansavimo šaltinis nėra apibrėžtas Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunktyje, o skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su Paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos arba per sutelktinio finansavimo platformos operatorių suteikiamos paskolos arba finansinės nuomos (lizingo) suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentus.

Iš pateiktų Agentūros duomenų nėra pagrindo abejoti Agentūroje dirbančių vertintojų kompetencija vertinti paramos paraiškas, o tuo tarpu pareiškėjo skunde nurodomi deklaratyvaus pobūdžio paaiškinimai skunde nepagrindžia prašomos finansuoti investicijos galingumo pagal pareiškėjo ūkio duomenis. Objektivių skaičiavimų ir įrodymų, patvirtinančių jo norimų parametru investicijų, pareiškėjas nepateikė, o vien jo teiginiai, kad šios investicijos yra būtinos, nereiškia, kad Agentūra ir Ministerija nepagrįstai nustatė priešingai. Vien tik pareiškėjo nesutikimas su Potvarkiu pats savaime nėra pagrindas jį panaikinti (t. 1, b. l. 40-50).

Komisijos posėdžio metu atsakovės Ministerijos atstovė palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus.

Atsakovė Agentūra su pareiškėjo skundu nesutinka, prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime paaiškino, kad Ministerija priėmė ginčijamą Potvarkį, vadovaudamasi Įgyvendinimo taisyklėmis ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014-08-26 įsakymu Nr. 3D-507 (toliau – Administravimo taisyklės). Įgyvendinimo taisyklių 36.1 papunktyje nurodyta, kad numatomos investicijos turi būti „būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos paraiškoje“. Įgyvendinimo taisyklių 36.2 papunktyje nurodyta, kad tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos, „realiai suplanuotos, pagrįstos, atitinkančios pareiškėjo viso ūkio gamybinių potencialą (pvz.: valdomą žemės plotą, ūkinių gyvūnų skaičių ir pan.) ir neviršijančios vidutinių rinkos (jei nenustatyti fiksuotieji įkainiai) kainų“. Pareiškėjas turi pagrįsti investicijų atitiktį ūkio gamybiniam potencialui, o „kai įsigyjama žemės ūkio technika, pridėti skaičiavimus, pagrindžiančius įsigyjamos žemės ūkio technikos pajėgumo atitiktį ūkio gamybiniam potencialui“. Pagal atliktus skaičiavimus, atsižvelgus į valdomą ŽŪN plotą, yra matoma, kad presas neatitinka gamybinio potencialo ir nėra pagrįstas ūkio dydžiui, todėl Potvarkio priede teisingai nurodyta, jog stačiakampių ryšulių presas vertinamas kaip ekonomiškai nepagrįsta, nesuplanuota, nepamatuotos rizikos ir didelės kainos investicija, kuri neatsiperka, prognozuojama nauda, palyginti su sąnaudomis, technikos nuvertėjimu, yra maža.

Vertinimas atliekamas atsižvelgiant į projekte planuojamos konkrečios veiklos vykdymą projekto įgyvendinimo bei kontrolės laikotarpiu. Projektas vertinamas ir ūkio potencialas matuojamas remiantis su Paraiška pateikta informacija ir pagal Paraiškoje nurodytas investicijas, todėl tai, kas, tikėtina, būtų naudojama ateityje ir po paklausimo įtraukta į Paraišką, negali būti vertinama. Atsižvelgiant į tai, kad numatytų parametru ritinių presas ūkiui yra per didelis, nebelieka poreikio įsigyti 193 kW traktorių, kadangi pagrindinė veikla, kuriai Pareiškėjas numatė naudoti šį traktorių, yra stačiakampių ryšulių gamyba naudojant stačiakampių ryšulių presą.

Atsakovė pabrėžė, jog ateityje planuojama neatlygintinai suteikti 150 000 Eur pinigų suma negali būti laikoma pareiškėjo nuosavomis lėšomis, nes toks finansavimo šaltinis neatitinka Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunkčio, todėl pagrįstai darytina išvada, jog neužtikrintas Paraiškoje numatytų įsigyti investicijų finansavimo šaltinis. Taip pat šios lėšos negali būti laikytinos kaip skolintos, kadangi skolintos lėšos turi būti pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos arba per sutelktinio finansavimo platformos operatorių suteikiamos paskolos arba finansinės nuomos (lizingo) suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentus. Vien tai, kad, pareiškėjo teigimu, jo pateikti dokumentai patvirtina, kad jis turėjo pajamų šaltinį, nepaneigia išvados, kad šie dokumentai neatitiko Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunktyje jiems keliamų reikalavimų.

Vadovaujantis Administravimo taisyklių 71 punktu pareiškėjo buvo prašyta pateikti naujus ritinių presų komercinius pasiūlymus, kuriuose būtų nurodyti mažesni techniniai parametrai, atitinkantys ūkio gamybinių potencialą, bei informuoti, ar sutinka įgyvendinti projektą be numatyto

įsigyti traktoriaus su mažesne paramos suma, kurios dydis priklausys nuo ritinių preso komercinio pasiūlymo su mažesniais techniniais parametrais. Pareiškėjas atsakyme nurodė, jog nesutinka įgyvendinti projekto Agentūros nurodytomis sąlygomis ir prašė tenkinti pateiktą Paraišką ir skirti paramą Paraiškoje ir verslo plane nurodytiems traktoriui bei presui pagal pareiškėjo numatytas technines charakteristikas. Kadangi projektas neatitiko Įgyvendinimo taisyklių 20.5, 36.1, 36.2 papunkčiuose nustatytų reikalavimų, Paraiška yra netinkama gauti paramą (t. 1, b. l. 163-169).

Komisijos posėdžio metu atsakovės Agentūros atstovė palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus.

Skundas atmetinas

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas Agentūrai 2023-11-03 pateikė Paraišką dėl paramos skyrimo projekto „Papildomos investicijos į pieno ūkį“ (toliau – Projektas) įgyvendinimui. Paramos prašoma šioms investicijoms: 210 000 Eur ratiniam traktoriui (variklio vardinė galia ne mažiau 193 kW (260 AG)); 230 000 Eur stačiakampių ryšulių presui, kurio rinktuvo darbinis plotis ne mažiau 2,30 m. Paraiškoje nurodyti Projekto finansavimo šaltiniai: 300 000 Eur paramos lėšos; 232 400 Eur pareiškėjo lėšos. Kartu su Paraiška pareiškėjas Agentūrai pateikė Verslo planą, komercinius pasiūlymus ir kitus priedus (t. 1, b. l. 98-156).

Pareiškėjas, atsakydamas į Agentūros paklausimus, pateikė 2023-12-15, 2023-12-19 ir 2023-12-21 papildomus paaiškinimus / informaciją dėl Paraiškos vertinimo metu nustatytų neatitikimų (t. 1, b. l. 18-31, 79).

Agentūra išsiuntė pareiškėjui 2024-02-02 raštą Nr. BRK-1653(10.6.1) „Dėl reikiamų dokumentų pateikimo / duomenų tikslinimo“, kuriame nurodė nustačiusi, jog nepagrįstos nuosavos lėšos, kadangi pateiktas susitarimas su mama R. S., kuriame įsipareigojama po Projekto patvirtinimo ir paramos skyrimo neatlygintinai suteikti 150 000 Eur sumą, neužtikrina pareiškėjo nuosavų lėšų ir atitikties Įgyvendinimo taisyklių 20.5. papunktyje nurodytam reikalavimui. Agentūra prašė pateikti dokumentus, pagrindžiančius Projekto finansavimo šaltinius. Taip pat Agentūra paaiškino, kad pareiškėjo pateiktuose atsakymuose stačiakampių ryšulių preso būtinumas ir pagrindimas yra nepakankamas bei neatitinka pareiškėjo ūkio gamybinio potencialo. Atsižvelgiant į tai, kad Paraiškoje nurodytų parametų presas nebus perkamas, planuojamas įsigyti 193 kW galios traktorius yra nebūtinai ir neatitinkantis ūkio gamybinį potencialą. Agentūra prašė pateikti naujus komercinius pasiūlymus Projekte numatyta investicijai – ritinių presui – įsigyti su mažesniais technikos parametrais, atitinkančiais ūkio gamybinį potencialą, ir informuoti, ar pareiškėjas sutinka įgyvendinti Projektą be numatytos įsigyti išlaidos – traktoriaus, su mažesne paramos suma, kurios dydis priklausys nuo mažesnių techninių parametų pateikto komercinio pasiūlymo ritinių presui įsigyti vertės. Jei pareiškėjas sutinka, Agentūra prašė patikslinti atitinkamas Paraiškos dalis ir perskaičiuoti Verslo planą (t. 1, b. l. 94-97).

Pareiškėjas Agentūrai pateiktame 2024-02-06 atsakyme prašė tenkinti pateiktą Paraišką ir skirti paramą Paraiškoje ir Verslo plane nurodytiems traktoriui bei presui pagal ūkininko numatytas technines charakteristikas. Nurodė, kad Paraiškoje bei papildomuose dokumentuose yra išdėstyti tokie duomenys, kurie pakankamai pagrindžia suplanuotas investicijas bei jų atitikimą ūkio gamybiniam potencialui. Paaiškino, jog „teikdamas Paraišką numatė, kad paramos sumą viršijančias technikos įsigijimo išlaidas padengs pasinaudodamas mamos R. S. neatlygintinai suteikta 150 000 Eur suma, bei apyvartinėmis pačio ūkininko lėšomis, kurių poreikis bus 82 400 Eur. Ūkininkas pateikia dviejų savo banko sąskaitų išrašus, iš kurių matyti, kad ūkininkas turi sukaukęs reikiamą 82 400 Eur sumą. <...> Iš viso abiejose banko sąskaitose 2024-02-06 dienai esančių piniginių lėšų bendras likutis sudaro 82 829,35 Eur. Tokios sumos pakanka, kad projekto finansavimą užtikrinti nuosavomis lėšomis. Papildomai pridėdamas ir R. S. banko sąskaitos išrašas 2024-02-06 dienai, iš kurio matyti R. S. galimybė neatlygintinai suteikti 150 000 Eur.“ Pareiškėjas taip pat pateikė paaiškinimus dėl preso ir traktoriaus įsigijimo būtinumo ir atitikties ūkio gamybiniam potencialui (t. 1, b. l. 29-31).

Ministerijos kancleris 2024-04-02 skundžiamu Potvarkiu, atsižvelgdamas į Agentūros 2024-03-04 išnagrinėtų paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę bei Projektą, finansuotinių pagal Lietuvos

kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, I atrankos komiteto, sudaryto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015-04-20 įsakymu Nr. 3D-287, 2024-03-27 posėdžio protokolą Nr. 8D-137(5.50), patvirtino projektų, kuriems neskiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turimą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, sąrašą, išdėstytą Potvarkio priede.

Potvarkio Priede įrašyta pareiškėjo pateikta Paraiška, išdėstytos paramos neskyrimo priežastys ir motyvai. Nurodyta, kad Projekto investicijos – stačiakampių ryšulių presas (230 000 Eur), traktorius (210 000 Eur), yra netinkamos finansuoti, kadangi neatitinka Įgyvendinimo taisyklių 20.5, 36.1 ir 36.2 papunkčių nuostatų. Įvertinus pareiškėjo pateiktus presų komercinius pasiūlymus, investicijas pagrindžiančius dokumentus, atsakymus į paklausimus, paaiškinimus ir tiekėjo paaiškinimą, atlikti stačiakampių ryšulių presų darbinio našumo skaičiavimai. Vertinimo metu vadovautasi Mechanizuotų žemės ūkio paslaugų įkainių „Pasėlių priežiūra ir šienapjūtės darbai“ bei „Žemės ūkio mechanizavimas“ literatūroje esančia informacija. Nurodoma, jog presas, kuris presuoja šieną į stačiakampius ryšulius, ritinius, kurių svoris 395 kg, išdirbio norma yra 4,76 ha/val. Apvytintų supresuotos žolės stačiakampių ryšulių (neapvyniojant plėvele), ritinių svoris 335 kg, derlingumas 3 t/ha, išdirbio norma yra 5,10 ha/val. Tad su pareiškėjo pasirinktu „Krone“ gamyklos stačiakampių ritinių presu „Big Pack 1290 HDP VC“ planuojami presuoti 225 ha ritiniai (įvertinus, kad tuose pačiuose laukuose žolė būtų presuojama kelis kartus) būtų supresuoti per 44,12–47,27 val. Įvertinus 8 val. darbo dieną, stačiakampių ryšulių presas dirbtų 5,51–5,91 darbo dienas per metus. Mechanizacijos darbų specialioje literatūroje nurodyta, kad mažiausias plotas, kai verta pirkti didelių ryšulių „Krone“ gamyklos presą, yra 246 ha. Pareiškėjo šienaujamas plotas yra 90 ha. Šienaujant kelis kartus (apie 90 ha pirma žolė + apie 90 ha antra žolė + apie 45 ha trečia žolė) bendras šienaujamas plotas būtų 225 ha. Atsižvelgiant į AB „Lytagra“ pateiktą paaiškinimą, kad presas „Big Pack 1290 HDP VC“ preliminariai gali supresuoti iki 100 vnt. stačiakampių ryšulių per valandą, ir pareiškėjo planuojamą 380 kg ryšulio svorį, skaičiuojama, kad pasirinkto modelio stačiakampių ryšulių presas dirbtų dar mažiau, – 1,97 darbo dienas per metus, kai dirbama 8 val. per darbo dieną (planuojamas šieno kiekis 600 t / 38 t/val. = 15,79 val.). Pareiškėjas savo ūkyje net neplanuoja išnaudoti šio presų techninių galimybių, kadangi atsakyme į paklausimą nurodė, jog stačiakampių ryšulių svoris, kai presuojamas šienas su stačiakampiu ryšulių presu, gali siekti iki 600–700 kg. Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą informaciją darytina išvada, kad pareiškėjo ūkio poreikius tenkintų ir mažesnių parametru bei galimai mažesnės kainos ritinių presas. Remiantis Paraiškos vertinimo metu pateikta informacija, atsižvelgus į valdomą ŽŪN plotą, atliktus skaičiavimus, nustatyta, kad pareiškėjo planuojamas įsigyti stačiakampių ryšulių presas neatitinka gamybinio potencialo ir nėra pagrįstas ūkio dydžiui, taigi nėra būtinas pareiškėjo ūkiui. Atsižvelgus į pirmiau išdėstytą informaciją, stačiakampių ryšulių presas vertinamas kaip ekonomiškai nepagrįstas, nesuplanuotas, nepamatuotos rizikos ir didelės kainos investicija, kuri neatsiperka, prognozuojama nauda, palyginti su sąnaudomis, technikos nuvertėjimu, yra maža. Kadangi numatytų parametru ritinių presas ūkiui yra per didelis, nebelieka poreikio įsigyti 193 kW traktorių, kadangi pagrindinė veikla, kuriai pareiškėjas numatė naudoti šį traktorių, yra stačiakampių ryšulių gamyba naudojant stačiakampių ryšulių presą. Projektas vertinamas ir ūkio potencialas matuojamas remiantis su Paraiška pateikta informacija ir pagal Paraiškoje nurodytas investicijas, todėl tai, kas, tikėtina, būtų naudojama ateityje ir po paklausimo įtraukta į Paraišką, negali būti vertinama. Išanalizavus pateiktą atsakymą darytina išvada, kad neužtikrintas Paraiškoje numatytų įsigyti investicijų finansavimo šaltinis, kadangi ateityje planuojama neatlygintinai suteikti 150 000 Eur pinigų suma negali būti laikoma pareiškėjo nuosavomis lėšomis, nes toks finansavimo šaltinis nėra apibrėžtas Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunktyje, o skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos arba per sutelktinio finansavimo platformos operatorių suteikiamos paskolos arba finansinės nuomos (lizingo) suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentus. Pareiškėjas nesutiko įgyvendinti Projektą be numatyto įsigyti traktoriaus su mažesne paramos suma. Nustatius, kad Projektas neatitinka Įgyvendinimo taisyklių 20.5, 36.1, 36.2 papunkčiuose nustatytų reikalavimų, Paraiška netinkama gauti paramą (t. 1, b. l. 53-63).

Agentūra apie skundžiamo Potvarkio priėmimą pareiškėją informavo 2024-04-09 raštu Nr. BRK-4839 „Dėl paramos neskyrimo“ (t. 1, b. l. 157-158).

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Potvarkio, kuriuo neskirta parama Projektui ir Paraiška pripažinta netinkama finansuoti, teisėtumo ir pagrįstumo.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Administravimo taisyklės (akto redakcija, galiojusi nuo 2023-10-14 iki 2024-02-15), Įgyvendinimo taisyklės, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – VAI). Administravimo taisyklėse nustatyta Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos bei programos priemonių bendra administravimo tvarka. Įgyvendinimo taisyklėse įtvirtinta paramos pagal priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ teikimo ir administravimo tvarka.

Administravimo taisyklių 4.30 papunktyje nustatyta, kad tinkamos finansuoti išlaidos – realiai suplanuotos, pagrįstos, projektui įgyvendinti būtinos ir Europos Sąjungos bei nacionalinių teisės aktų nustatytus reikalavimus atitinkančios išlaidos, ne didesnės už tam tikrų prekių, paslaugų ar darbų vidutines rinkos kainas ir patirtos ne anksčiau kaip nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos, išskyrus bendrąsias išlaidas, kurios gali būti patirtos ne anksčiau kaip 1 metai iki paramos paraiškos pateikimo dienos.

Pagal Administravimo taisyklių 10 punktą Agentūra yra atsakinga už 2013-12-17 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, 4 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnyje nurodytų išlaidų valdymą ir kontrolę.

Administravimo taisyklių 46 punkte numatyta, kad visos pateiktos paramos paraiškos turi būti vertinamos pagal Priemonių įgyvendinimo taisyklėse nustatytas tinkamumo sąlygas ir reikalavimus bei atrankos kriterijus paramai gauti ir šie kriterijai vertinimo metu negali būti keičiami, išskyrus techninio pobūdžio pakeitimus. Paramos paraiškos atrankos kriterijai bei tinkamumas gauti paramą vertinami pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo(-ų) (47 punktas).

Administravimo taisyklių 59 punkte įtvirtinta, kad tinkamumo skirti paramą vertinimo metu yra nustatoma, ar paramos paraiška yra tinkama finansuoti pagal atitinkamą Programos priemonę, atsižvelgiant į bendrąsias Programos ir Priemonės įgyvendinimo taisyklėse nustatytas tinkamumo sąlygas ir reikalavimus. Pagal Administravimo taisyklių 60 punktą, atlikdama tinkamumo skirti paramą vertinimą, Agentūra turi įvertinti: pareiškėjo ir partnerių (kai paramos paraiška teikiama su partneriais) tinkamumą (60.1 papunktis); paramos paraiškos atitiktį Programos priemonės, pagal kurią pateikta paramos paraiška, prioritetams, tikslinėms sritims ir kompleksiniams tikslams (60.2 papunktis); paramos paraiškos atitiktį tinkamumo sąlygoms ir reikalavimams gauti paramą (60.3 papunktis); projekto išlaidų tinkamumą finansuoti ir viešosios paramos intensyvumą nuo tinkamų finansuoti išlaidų (60.4 papunktis).

Administravimo taisyklių 64 punktas numato, kad jeigu dalis išlaidų yra nepagrįsta, Agentūra turi paprašyti pareiškėjo pagrįsti šių išlaidų tinkamumą finansuoti. Jei per nustatytą terminą pareiškėjas nepateikia prašomos informacijos dėl išlaidų tinkamumo ir būtinumo arba jo pateikta informacija nepagrindžia išlaidų tinkamumo ir būtinumo, nepagrįstos išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti. Agentūra apie tai informuoja pareiškėją ir suderina su juo, ar jis sutinka visa apimti įgyvendinti projektą (patirti visas būtinas išlaidas) turėdamas mažesnę paramos sumą ir pagrįstomis nuosavomis arba skolintomis lėšomis apmokėti netinkamomis finansuoti pripažintas išlaidas, kurios yra būtinos projektui įgyvendinti.

Pagal Administravimo taisyklių 71 punktą, jeigu Agentūra nustato, kad visos prašomos finansuoti išlaidos yra netinkamos, paramos paraiška pripažįstama netinkama ir teikiama svarstyti projektų atrankos komitetui, išskyrus paraiškas, kurios pagal Priemonės įgyvendinimo taisyklės nėra teikiamos svarstyti projektų atrankos komitetui. Sprendimą dėl paramos skyrimo arba neskyrimo

pagal Programos priemones, dėl kurių vadovaujančioji institucija sudaro projektų atrankos komitetus, priima vadovaujančioji institucija – Ministerija (85 punktas).

Įgyvendinimo taisyklių 19 punktas numato, kad paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų).

Įgyvendinimo taisyklių 20 punkte nurodyta, kad pareiškėjas laikomas tinkamu gauti investicinę paramą (negražintiną subsidiją), jei atitinka šiame punkte nustatytas tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus. Pagal 20.5 papunktį pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas (įgyvendinamo projekto ankstesnių etapų paramos lėšos, kai projektas įgyvendinamas daugiau nei vienu etapu), nuosavas lėšas ir iš veiklos gautinas lėšas, kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis ir (arba) nurodytas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos arba per sutelktinio finansavimo platformos operatorių suteikiamos paskolos arba finansinės nuomos (lizingo) suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentus (sutelktinio finansavimo platformos operatorių sąrašas skelbiamas Lietuvos banko interneto svetainėje adresu www.lb.lt). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu. Su mokėjimo prašymu, kuriame prašoma kompensuoti skolintomis lėšomis įgyvendintas investicijas, paramos gavėjas turi pateikti su finansų įmone arba kredito įstaiga pasirašytą paskolos arba per sutelktinio finansavimo platformos operatorių su projekto finansuotoju pasirašytą paskolos arba finansinės nuomos (lizingo) sutartį arba raštu patvirtinti, kad atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Projekto finansavimą skolintomis lėšomis nereikalaujama pagrįsti tuo atveju, kai projektą numatoma finansuoti tik pagal Įgyvendinimo taisyklių 9.2–9.3 papunkčius suteikiama lengvatine paskola.

Pagal Įgyvendinimo taisyklių 36 punktą tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos: būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos paraiškoje (36.1 papunktis); realiai suplanuotos, pagrįstos, atitinkančios pareiškėjo viso ūkio gamybinį potencialą (pvz.: valdomą žemės plotą, ūkių gyvūnų skaičių ir pan.) ir neviršijančios vidutinių rinkos (jei nenustatyti fiksuotieji įkainiai) kainų (investicijų atitiktį ūkio gamybiniam potencialui pareiškėjas turi pagrįsti Taisyklių 1 priedo VI skyriuje „Tinkamos finansuoti projekto išlaidos“ ir kartu prie su paraiška teikiamų dokumentų, kai įsigyjama žemės ūkio technika, pridėti skaičiavimus, pagrindžiančius įsigyjamos žemės ūkio technikos pajėgumo atitiktį ūkio gamybiniam potencialui) (36.2 papunktis).

Nagrinėjamu atveju Ministerija Potvarkiu nustatė, kad Projektas neatitinka Įgyvendinimo taisyklių 20.5, 36.1, 36.2 papunkčiuose nustatytų reikalavimų, todėl Paraiška yra netinkama gauti paramą. Ministerija nurodė, kad pareiškėjo planuojamas įsigyti ryšulių presas neatitinka ūkio gamybinio potencialo ir nėra pagrįstas ūkio dydžiui, presas vertinamas kaip ekonomiškai nepagrįsta, nesuplanuota, nepamatuotos rizikos ir didelės kainos investicija, kuri neatsiperka, prognozuojama nauda, palyginti su sąnaudomis, technikos nuvertėjimu, yra maža. Atitinkamai nebelieka poreikio įsigyti 193 kW traktorių, kadangi pagrindinė veikla, kuriai pareiškėjas numatė naudoti šį traktorių, yra stačiakampių ryšulių gamyba naudojant stačiakampių ryšulių presą. Taip pat neužtikrintas Paraiškoje numatytų įsigyti investicijų finansavimo šaltinis.

Pareiškėjas Potvarkio neteisėtumą grindžia argumentu, kad pareiškėjo numatytas įsigyti ryšulių presas yra būtinas ir atitinkantis ūkio gamybinį potencialą. Pareiškėjo teigimu, teorinis projektinis našumas neturi prasmės, nes nėra vertinamos faktinės aplinkybės dėl ūkininko situacijos: atstumai tarp numatytų šienauti laukų ir tam reikalingas pervažiavimo laikas, laukų dydis ir konfiguracija, kt. Numatyto galingumo traktoriaus įsigijimo būtinumą pagrindžia ir Verslo plane numatyta investicija į kombinuotą žoliapjovę. Taip pat, pareiškėjo nuomone, jis objektyviai pagrindė, kaip bus užtikrintas prisidėjimas nuosavomis lėšomis.

Įgyvendinimo taisyklėse nėra nurodytas ūkio gamybinio potencialo apibrėžimas, taip pat nenustatyti kriterijai, pagal kuriuos turi būti vertinamas išlaidų atitikimas pareiškėjo viso ūkio gamybiniam potencialui. Pagal Įgyvendinimo taisyklių 36.2 papunktį investicijų atitiktį ūkio gamybiniam potencialui pareiškėjas turi pagrįsti paraiškos VI skyriuje „Tinkamos finansuoti projekto

išlaidos“ ir pridėti skaičiavimus, pagrindžiančius įsigijamos žemės ūkio technikos pajėgumo atitikti ūkio gamybiniam potencialui.

Pareiškėjas, pagrįsdamas išlaidų traktoriui būtinumą ir susietumą su ūkio gamybinio potencialu, Paraiškoje nurodė: „Galingas, ne mažiau 260 AG variklio galios traktorius būtinas tam, kad tokio traktoriaus pagalba būtų vykdoma gamyba su stačiakampių ryšulių presu. Ūkininko turimų traktorių variklių galios kone dvigubai mažesnės už stačiakampių ryšulių presų gamintojų deklaruojamas minimalias variklio galias (nuo 260 AG), kurios būtinos preso eksploatavimui“. Pagrįsdamas išlaidų presui būtinumą ir susietumą su ūkio gamybinio potencialu, pareiškėjas nurodė: „Didesnė dalis deklaruotų daugiamečių pievų ir ganyklų plotų nuo Projekto įgyvendinimo vietos nutolusi ne mažiau kaip 20 km atstumu. Presuojant su moderniu stačiakampių ryšulių presu yra pasiekiamas didelis presuojamos masės tankumas, o tai reiškia, kad tas pats presuojamo pašaro kiekis, lyginant su ritininių presų pagalba presuojamais ritiniais, užims ženkliai mažesnę tūrį. Vežimas kompaktiškais ryšuliais taip pat ženkliai sutaupys laiką, reikalingą pervežimui viso kiekio didesniais aukščiau paminėtais atstumais. Pašarų (supresuotų kompaktiškais stačiakampiais ryšuliais) saugojimui pakaks mažesnio ploto naudojamuose ūkiniuose pastatuose“ (t. 1, b. l. 137).

Siekdamas pagrįsti išlaidų atitikimą ūkio gamybiniam potencialui, pareiškėjas kartu su Paraiška pateikė Agentūrai „Pagrindimą dėl technikos įsigijimo“, kuriame nurodė: „Teikdamas paraišką paramai gauti, ūkininkas siekia įsigyti papildomą techniką, skirtą žoliniams pašarams ruošti. Ši technika, būdama itin naši, ženkliai prisidės prie to, kad ūkininkui pavyktų sparčiau, per įmanomą trumpiausią laiką, pasiruošti numatytus žolinius pašarus. <...> Pašarų poreikis sudarytų apie 600 tonų šieno. Stačiakampių ryšulių preso metinis presuojamas plotas sudarys apie 120–160 ha. Preso metinis apkrovimas bus pakankamas dėl numatomo presuoti pievų ir ganyklų ploto. Didesnioji dalis šienaujama pievų yra nutolusi iki 20 km nuo šieno saugojimo vietos. <...> Ūkininkas turi presuoto šieno transportavimui skirtą platformą „PRONAR T028 KM“ su hidrauliniiais šoniniais bortais (keliamoji galia 16 900 kg, platformos ilgis 9,9 m). Pareiškėjas apskaičiavo, kad į šią priekabą bus galima krauti 0,9 m aukščio stačiakampius ryšulius trimis aukštais. Ant dugno dviem eilėmis tilps 1,2 m pločio ir 1,9 m ilgio stačiakampiai ryšuliai (5 vnt. į ilgį). Tokiu būdu į vieną priekabą tilps 30 vnt. stačiakampių ryšulių (3 x 2 x 5 = 30 vnt.). Vieno stačiakampio ryšulio su paminėtais matmenimis svoris sudarys apie 380 kg. Tai reiškia, kad vienu kartu bus pervežama apie 12 tonų šieno (30 vnt. x 0,38 t = 11,40 t). Su ta pačia priekaba „Pronar“ ūkininkas gali vežti 28 vnt. apvalių šieno ritinių (maksimaliai galimo 1,35 m skersmens), kurių vieno svoris iki 270 kg, o tai reiškia, kad vežamo šieno masė sudaro apie 7,56 t. Pervežamos masės skirtumas procentine išraiška sudaro 150,79 proc. (11,40 t x 100 / 7,56 = 150,79), taigi, naudojant šieno gamybai stačiakampių ryšulių presą, transportavimo sąnaudos (laiko prasme, sunaudojamų degalų prasme) bus net 1,5 karto mažesnės negu ruošiant šieną apvaliais ritiniais. Dėl to bus 1,5 karto mažesnės degalų sąnaudos, bus mažesnė aplinkos tarša, taip bus prisidedama prie lėtesnės klimato kaitos“. Dėl traktoriaus įsigijimo būtinumo pareiškėjas nurodė: „Su ES parama numatyto įsigyti traktoriaus būtinumą apsprendžia tai, kad stačiakampių ryšulių presui eksploatuoti būtino traktoriaus variklio galia turi būti ne mažiau kaip 250 AG, o tokio traktoriaus ūkininkas neturi“ (t. 1, b. l. 193-197).

Pareiškėjas Agentūrai pateiktame 2023-12-15 atsakyme dėl planuojamų investicijų pagrįstumo paaiškino: „ūkininko vardu šiuo metu yra registruoti 2 traktoriai - ratinis traktorius Massey Ferguson 6615 (pagamintas 2015 metais), bei ratinis traktorius New Holland T6.155. <...> Vienintelis veikiantis traktorius New Holland T6.155 turi keturių cilindrų variklį, kurio vardinė galia yra 92 kW (125 AG). <...> turimo traktoriaus New Holland T6.155 variklio galia 125 AG yra ženkliai per maža tinkamai eksploatuoti šiuolaikinį, našų ir pažangų stačiakampių ryšulių presą. Turėdamas traktorių New Holland T6.155 bei dar vieną su ES parama įsigytą traktorių, kurio variklio galia ne mažiau 193 kW (260 AG) ūkininkas turės galimybę sklandžiai vykdyti suplanuotus ūkio darbus. Pastebėtina, jog nepaisant to, jog ūkininkas šiuo metu turi ritinių presą bei traktorių New Holland T6.155, turima technika negali užtikrinti sklandžios ūkio veiklos dėl įvairių gedimų grėsmės. Paminėtoji technika buvo įsigyta su ES parama, pagal dar 2017 metais pateiktą paraišką <...>“ (t. 1, b. l. 18-21).

Pareiškėjas Agentūrai pateiktame 2023-12-19 atsakyme paaiškino: „ūkininkas, teikdamas Paraišką, turi numatęs įsigyti 2 technikos vienetus, tame tarpe ratinį traktorių, kurio variklio vardinė

galia būtų ne mažiau 260 AG. Pagrindinė veikla, kuriai ūkininkas turi numatęs naudoti šį traktorių, yra stačiakampių ryšulių gamyba naudojant stačiakampių ryšulių presą. Tačiau traktorius, kurio variklio vardinė galia ne mažiau 260 AG, ateityje tikėtinai būtų naudojamas ir žolės pjovimui. Su tokiu traktoriumi būtų agreguojama kombinuota žoliapjovė su plaušintuvais, kurios darbinis plotis siektų iki 9 metrų (frontalinė žoliapjovė bei dvi šoninės žoliapjovės, taip vadinamas „drugelis“). Tikėtinas tokios žemės ūkio technikos įsigijimas prognozuojamas 2025 m. šienavimo sezono pradžiai“. Dėl šienaujamo ploto pareiškėjas paaiškino: „ūkininkas yra įsivertinęs, kad pašaro ruošimui dabartiniu metu gali skirti iki 90 ha pievų plotą. Tačiau plotas, kurį bus reikalinga apdoroti, presuojant su stačiakampių ryšulių presu, praktiškai bus ženkliai didesnis, nei paminėtieji 90 ha. Taip yra dėl to, kad ūkininkas planuoja šiuose plotuose pjauti tiek pirmąją žolę, tiek atolą (antrąją žolę). Be to, apie 45 ha turimų pievų ir ganyklų pagal faktines savybes yra tinkamos pašaro ruošimui taip pat ir pjauant trečiąją žolę, kas yra pakankamai įprasta praktika. Tokiu būdu ūkininko ūkyje pašaro ruošimui su stačiakampių ryšulių presu kasmet bus apdirbamas apie 220-230 ha pievų plotas (apie 90 ha pirma žolė + apie 90 ha antra žolė + apie 45 ha trečia žolė)“ (t. 1, b. l. 22-27).

Pareiškėjas Agentūrai pateiktame 2023-12-21 atsakyme, pagrįsdamas ryšulių presu būtinumą bei panaudojimo efektyvumą, nurodė: „ūkininkas buvo pateikęs skaičiavimus, tame tarpe ir apibūdinančius stačiakampių ryšulių pervežimą iš toliau esančių laukų. Su turima priekaba Pronar T028 KM, įvertinant jos ilgį, naudingiausia būtų vežti apie 1,9 m. ilgio stačiakampius ryšulius (5 vnt. į ilgį.). Ūkininkas įsivertino, kad stačiakampių ryšulių su paminėtais matmenimis svoris sudarys apie 380 kg. Pastebėtina, kad stačiakampių ryšulių ilgis šiuolaikiniuose presuose gali būti reguliuojamas, ir gali būti keičiamas nuo 1 m. ilgio iki 3,2 m. ilgio. Tiekėjai deklaruoja, kad stačiakampių ryšulių svoris presuojant su stačiakampių ryšulių presais šieno atveju gali siekti iki 600-700 kg. Toks parametras taikytinas stačiakampiui ryšuliui, kurio ilgis būtų apie 3 m., o suspaudimo laipsnis būtų nustatytas arti maksimalaus. Ūkininkas įsivertino, kad presuojant su vidutiniškai stipriu suspaudimu bei gaminant apie 1,9 m. ilgio ryšulius, tokio ryšulio svoris sieks apie 380 kg. Toks parametras yra objektyviai teisingas“ (t. 1, b. l. 28).

Pareiškėjas Agentūrai pateiktame 2024-02-06 atsakyme paaiškino: „ūkininkas buvo įsivertinęs, kad su stačiakampių ryšulių presu pašarų gamybai planuojamas naudoti plotas sudarys ne mažiau 220-230 ha. pievų ir ganyklų, nes bus šienaujama ne tik pirma žolė, bet ir antra žolė (atolas), o dalyje plotų planuojama šienauti dar ir trečią žolę (antras atolas). Anksčiau ūkininkas atolo dažniausiai nebešienaudavo dėl gamybinių pajėgumų trūkumo. Ūkininko įsitikinimu, numatytas pašarų (ir kraiko) gamybai pievų ir ganyklų plotas, viršijantis 200 ha, yra pakankamas, kad optimaliai išnaudoti ūkininko numatytų techninių parametru stačiakampių ryšulių presą“. Dėl traktoriaus įsigijimo būtinumo pareiškėjas paaiškino: „Verslo plane (paskutinė redakcija) ūkininkas buvo pagrindęs būtinumą įsigyti ratinį traktorių, kurio variklio galia 193 kW, ne tik tuo, jog tokios galios traktorius būtinas vykdyti gamybą su numatytų techninių charakteristikų stačiakampių ryšulių presu. Papildomai ūkininkas buvo numatęs, ir tai atsispindi verslo plane, 2025 m. įsigyti kombinuotą žoliapjovę su plaušintuvais, kurios darbinis plotis siektų iki 9 metrų (frontalinė žoliapjovė bei dvi šoninės žoliapjovės, taip vadinamas „drugelis“). Tokį šienapjovių komplektą, apimančią komplektaciją su plaušintuvais, tinkamai naudoti būtinas traktorius, kurio variklio vardinė galia ne mažiau 193 kW (250 AG). Būtinumą įsigyti tokį šienapjovių komplektą apsprendžia numatomi kasmet pjauti ne mažesni kaip 200-230 ha žolynų plotai“. Dėl šiuo metu turimo traktoriaus Massey Ferguson MF 6615 pareiškėjas pažymėjo, kad šis traktorius dėl pavarų dėžės remonto nebeekspluatuojamas nuo 2023 m. rudens ir pareiškėjas neturi užtikrintumo, kad net ir ateityje suremontavus jį, šį traktorių pavyktų sklandžiai eksploatuoti dar iki 2029 metų. (t. 1, b. l. 29-31).

Įvertinus Paraiškos turinį ir pareiškėjo papildomai Agentūrai pateiktą informaciją matyti, jog pareiškėjas išlaidų presui ir traktoriui būtinumą motyvuoja tuo, kad naudojant naują techniką presuojamo šieno kiekis užims mažesnę tūrį, atitinkamai sumažės šieno transportavimo sąnaudos (laiko, degalų), bus mažesnė aplinkos tarša. Taigi, pareiškėjas savo poziciją iš esmės grindžia argumentu, kad įsigyti didesnių techninių parametru presą ir galingesnę traktorių pareiškėjo valdomam ūkiui būtų ekonomiškai naudinga.

Kaip minėta, paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis (Administravimo taisyklių 47 punktą, Įgyvendinimo taisyklių 19 punktą). Pareiškėjas turėjo pagrįsti (pateikti skaičiavimus) norimos įsigyti technikos pajėgumo atitiktį ūkio gamybiniam potencialui (Įgyvendinimo taisyklių 36.2 papunktis). Taigi, būtent pareiškėjui teko pareiga teikiant Paraišką tinkamai ir racionaliai susiplanuoti Projekto įgyvendinimui būtinas investicijas ir pagrįsti jų būtinumą. Administravimo taisyklių 10 ir 60 punktai numato Agentūros pareigą atlikti išlaidų tinkamumo vertinimo kontrolę. Agentūra turėjo įvertinti, ar pareiškėjas pagrindė išlaidų būtinumą Projektui įgyvendinti ir susietumą su ūkio gamybinio potencialu.

Iš byloje esančių dokumentų matyti, kad Agentūra, vertindama technikos pajėgumo atitiktį ūkio gamybiniam potencialui, siekė nustatyti, ar pareiškėjo norimų techninių parametų presas ir traktorius yra tinkami ir būtini pareiškėjo valdomo ūkio dydžiui. Agentūra nustatė, kad pareiškėjas valdo 123,55 ha ŽŪN plotą, šis plotas Projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu nesikeis. Potvarkyje nurodyta, kad skaičiuodama preso darbinį našumą Agentūra rėmėsi AB „Lytagra“ pateiktu paaiškinimu, kad pareiškėjo norimas įsigyti presas gali supresuoti iki 100 vnt. stačiakampių ryšulių per valandą. Taip pat Agentūra rėmėsi Mechanizacijos darbų literatūroje esančia informacija, kurioje nurodyta, kad minimalus šienaujamas plotas, kai verta įsigyti pareiškėjo norimų techninių parametų presą, yra 246 ha (t. 2, b. 1. 8-148). Pareiškėjas paaiškino, kad jo bendras šienaujamas plotas sudarys 225 ha. Taigi, šis plotas yra mažesnis už minimalią ribą, kuomet verta įsigyti minėtą investiciją. Be to, pareiškėjas paaiškinimuose nurodė, kad norimo įsigyti preso techninės galimybės nebus išnaudotos pilna apimtimi – pareiškėjo planuojamų presuoti ryšulių svoris sieks apie 380 kg, tuo tarpu preso techninės galimybės leidžia presuoti 600-700 kg svorio ryšulius. Agentūros skaičiavimais, pareiškėjui įsigijus pasirinkto modelio presą, presas dirbtų nuo 1,97 iki 5,91 darbo dienų per metus (dirbant 8 val. per dieną). Bylos duomenimis, pareiškėjas Agentūrai nepateikė išsamių skaičiavimų, kiek valandų / dienų per metus bus dirbama su pareiškėjo norimų techninių parametų presu. Kartu su Paraiška teiktame „Pagrindime dėl technikos įsigijimo“ pareiškėjas paaiškino, kad nauja technika padėtų ūkininkui sparčiau, per įmanomai trumpiausią laiką pasiruošti numatytus žolinius pašarus.

Pareiškėjas skunde nurodė, kad Agentūros skaičiavimas galimai matematiškai tikslus, tačiau teorinis projektinis našumas neturi prasmės, nes nėra vertinamos faktinės aplinkybės dėl ūkininko situacijos. Tačiau pareiškėjas Komisijai nepateikė skaičiavimų ir įrodymų, patvirtinančių jo norimų parametų preso atitikimą valdomo ūkio dydžiui, atsižvelgiant į individualią ūkininko situaciją. Šiuo atveju Komisija neturi pagrindo abejoti Potvarkyje nurodytais skaičiavimais, atliktais remiantis AB „Lytagra“ paaiškinimu ir Mechanizacijos darbų specialioje literatūroje esančia informacija. Kaip minėta, pareiškėjo Agentūrai teikti paaiškinimai dėl naujos technikos įsigijimo būtinumo iš esmės grindžiami ekonominiu naudingumu. Pažymėtina, kad Agentūra Paraiškos vertinimo metu nustatė, jog pareiškėjas ūkyje jau turi presą „Lely Welger RP 160V“ ir du traktorius, įsigytus už paramos lėšas. Agentūra nustatė, kad kito modelio stačiakampių ryšulių presui, kurio rinktuvo darbinis plotis 2,3 m, pakaktų už paramos lėšomis įsigytų įgyvendinant ankstesnius projektus, traktorių, kurių galia yra 114–120 kW.

Komisijos vertinimu, Ministerija Potvarkyje motyvuotai pagrindė, kad pareiškėjo prašomų techninių parametų ryšulių presas neatitinka pareiškėjo ūkio gamybinio potencialo, t. y. tokio dydžio presas nėra tinkamas ir būtinas pareiškėjo valdomam 123,55 ha dydžio ūkiui. Atitinkamai Ministerija Potvarkyje pagrįstai nurodė, kad prašomas finansuoti ryšulių presas yra netinkamas finansuoti paramos lėšomis, ir tokio preso išlaidos neatitinka Įgyvendinimo taisyklių 36.1 ir 36.2 papunkčių reikalavimų.

Kadangi Paraiškos vertinimo metu nustatyta, kad presas yra netinkamas finansuoti paramos lėšomis, Ministerija Potvarkyje pagrįstai nurodė, jog nebelieka poreikio įsigyti traktorių. Pažymėtina, kad Paraiškoje pareiškėjas nurodė šią pagrindinę veiklą, kuriai būtų naudojamas prašomas finansuoti traktorius – gamyba su stačiakampių ryšulių presu. Agentūra Paraiškos vertinimą atliko atsižvelgdama į Projekte planuojamos veiklos vykdymą projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu, įvertinusi Paraiškoje nurodytas investicijas, todėl pagrįstai nevertino pareiškėjo nurodytos aplinkybės, kad traktorius galimai būtų naudojamas ateityje ir žolės pjovimui.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Ministerija Potvarkyje pagrįstai nustatė, jog išlaidos traktoriui taip pat neatitinka Įgyvendinimo taisyklių 36.1 ir 36.2 papunkčių reikalavimų.

Dėl investicijų finansavimo šaltinio pagrindimo pasisakytina, kad pareiškėjo ateityje planuojama neatlygintinai gauti 150 000 Eur pinigų suma neatitinka Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunktyje nustatyto tinkamo projekto finansavimo šaltinio užtikrinimo, kadangi ši suma nelaikytina pareiškėjo nuosavomis lėšomis, skolintomis lėšomis ar iš veiklos gautinomis lėšomis. Taigi, Potvarkyje pagrįstai nurodyta, kad pateiktas susitarimas neužtikrina nuosavų lėšų turėjimo, ateityje planuojama neatlygintinai suteikti 150 000 Eur pinigų suma negali būti laikoma pareiškėjo nuosavomis lėšomis, nes toks finansavimo šaltinis nėra apibrėžtas Įgyvendinimo taisyklių 20.5 papunktyje.

Pagal Administravimo taisyklių 64 punktą Agentūra, nustačiusi, kad dalis išlaidų yra nepagrįsta, turi paprašyti pareiškėjo pagrįsti šių išlaidų tinkamumą finansuoti. Jei pareiškėjo pateikta informacija nepagrindžia išlaidų tinkamumo ir būtinumo, nepagrįstos išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti. Agentūra apie tai informuoja pareiškėją ir suderina su juo, ar jis sutinka visa apimti įgyvendinti projektą (patirti visas būtinas išlaidas) turėdamas mažesnę paramos sumą.

Nagrinėjamu atveju Agentūra 2024-02-02 rašte Nr. BRK-1653(10.6.1) „Dėl reikiamų dokumentų pateikimo / duomenų tikslinimo“ nurodė, kad pareiškėjo pateiktuose atsakymuose stačiakampių ryšulių preso būtinumas ir pagrindimas yra nepakankamas bei neatitinka pareiškėjo ūkio gamybinio potencialo, atitinkamai planuojamas įsigyti traktorius yra nebūtinai ir neatitinkantis ūkio gamybinio potencialo. Agentūra prašė informuoti, ar pareiškėjas sutinka įgyvendinti Projektą be numatytos įsigyti išlaidos – traktoriaus, su mažesne paramos suma, kurios dydis priklausys nuo mažesnių techninių parametrų pateikto komercinio pasiūlymo ritinių presui įsigyti vertės. Jei pareiškėjas sutinka, Agentūra prašė patikslinti atitinkamas Paraiškos dalis ir perskaičiuoti Verslo planą (t. 1, b. l. 94-97). Esant šioms aplinkybėms darytina išvada, jog Agentūra laikėsi Administravimo taisyklių 64 punkte nustatyto reikalavimo suderinti su pareiškėju, ar jis sutinka įgyvendinti projektą turėdamas mažesnę paramos sumą. Kadangi pareiškėjas 2024-02-06 atsakyme nesutiko įgyvendinti Projektą turėdamas mažesnę paramos sumą, Ministerija pagrįstai Potvarkiu Paraišką pripažino netinkama finansuoti ir ją atmetė (Administravimo taisyklių 64, 71 punktai).

Dėl Potvarkio atitikimo VAI reikalavimams pažymėtina, kad VAI 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta, jog administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai. Pagal VAI 3 straipsnį viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi atsakomybės už priimtus sprendimus, draudimo keisti į blogąją pusę, efektyvumo, įstatymo viršenybės, išsamumo, lygiateisiškumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, objektyvumo, proporcingumo, skaidrumo ir kitais principais.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra pasisakęs, kad VAI 10 straipsnio nuostatos reiškia, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (LVAT 2022-08-31 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022; 2014-12-18 sprendimas administracinėje byloje Nr. A-822-1440/2014; 2012-01-12 nutartis administracinėje byloje Nr. A-756-35/2012, kt.). Viešojo administravimo sistemos subjektų sprendimas yra naikinamas, kai toks sprendimas yra visiškai nemotyvuotas, teisės akto adresatas negali suvokti, kodėl jam priimtas toks sprendimas, ir negali apsiginti (LVAT 2011-06-27 nutartis administracinėje byloje Nr. A-556-336/2011).

Vadovaujantis minėtomis teisės aktų nuostatomis, išnagrinęjus ir sistemiškai įvertinus bylos duomenis ir Potvarkio turinį, darytina išvada, kad Agentūra turimos kompetencijos ribose, nepažeisdama VAI 3 straipsnyje įtvirtintų principų, tinkamai įvertino pareiškėjo pateiktą Paraišką ir papildomus dokumentus. Potvarkyje nurodytos nustatytos faktinės aplinkybės ir taikomos teisės aktų nuostatos, išsamiai ir argumentuotai išdėstytos Paraiškos atmetimo priežastys, Potvarkis iš esmės

atitinka VAI keliamus reikalavimus, todėl pagrindo jį naikinti nėra. Taip pat nėra pagrindo tenkinti išvestinį skundo reikalavimą dėl pakartotinio Paraiškos vertinimo, todėl pareiškėjo skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo M. S. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Eglė Bilevičiūtė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Ingrida Sabaliauskienė